

Eilif Samuelsen: — Bygg-
ið eftir verkætlanini hjá
SEV

Fólk eru sum heild ikki ímóti, at SEV útbýggir vatn-orkuna. Hinvegin eru fólk ímóti, at SEV »kroystir« eitt projekt niður yvir Eiðisvatn. Illgitingarnar um útbýggingar-ætlanina og um sáttmálan við Højgaard & Schultz stava frá tí, at so nógv fer fram í loyndum. Bæði løgtingsmenn og fólk vilja hava sáttmálan, SEV gjørði við H&S síðst í 70-unum fram í ljósið.

Slika niðurstøðu og slíkar tankar hava uttan iva nógv gjørt sær eftir »vatnorkufundin« týs-kvöldið.

— Nútíðarsamfelagið er ógvuliga bundið av el-orku, segði Eilif Samuelsen, landsstýrismaður í orkumálum. Hann visti á øll el-tólini í húskjunum, øll el-drivnu hjálpartólini á skrivstov-
unum og á tað, at øll virkini eru bundin av el-orku.

Landsstýrismaðurin konstateraði tí, at tað er ógvuliga týðningarmikið við álítandi orkumegi. Eilif Samuelsen nevndi fleiri orkumøguleikar: vatnorkuverk, kolorku-
verk, dieselverk og vind-orkuverk.

Sjálvur mælti hann til at gera vatnorkuverk við verkætlanini hjá H&S sum grundarlag. Um náttúruárin segði hann, at tað er eyðsæð, at ein slík útbýgging gongur út yvir náttúru og um-
hvørvi.

— Tað er óhugsandi at útbýggja samfelagið utt-

Latið Eiðisvatn liggja í friði

an at tað gongur út yvir náttúruna, segði Eilif Samuelsen, sum annars greiddi frá gongdini í mál-
inum frá tí at landsstýrið í 1973 spurdi SEV, hvørjar ætlanir SEV hevði um at útbýggja vatnorkuna í Føroyum, til landsstýrið í 1982 samtykti, at SEV kundi fara undir »Eiði 1 og 3«, treytað av at øll loyvi fingust til vega.

Marshall-hjálpin kravdi H&S

Óli Breckmann kom serliga inn á spurningin, um útlendskur ella føroyskur sakkunnleiki skal standa fyri útbýggingini av vatn-
orkuni.

Hann upplýsti, at tá SEV fór undir at gera vatnorkuverk í Vestmanna seinast í 40-unum og fyrst í 50-unum við figging frá Marshall-hjálpinum, varð kravt, at ein stór byggifyritøka sum H&S stóð fyri arbeiðnum.

Løgtingsmaðurin helt, at tað var rimiligt, at útlendingar stóðu fyri arbeiðnum tá, tí tá áttu føroyingar valla fulla hond av verkfrøðingum í tali, og tá vóru bert nøkur fá og smá byggifeløg í Føroyum.

— Men soleiðis er ikki meira. Síðan 1948 hevur veldugur framburður verið hjá okkara byggi-
fyrirtekum. Sakkunnleikin á hesum økjum er munandi størri og vit hava eitt betri samfelag, visti Óli Breckmann á.

Hann metti, at komandi 10—15 árin fer kostnaðurin fyri vatnorkuútbýggingina at liggja oman fyri 100 mill. kr. árliga.

Óli Breckmann segði, at vit kunnu ikki lata allan henda peningin fara utt-

Óli Breckmann: — Slep-
pið føroyskum sakkunnleika
uppi

anlands. Hann helt, at vit kunnu ikki vera tjentir við at hava útbúgvandi okkara fólk, ment okkum sum tjóð, og so lata meginpartin av landinum.

— Føroyskur sakkunnleiki má tryggjast mest møguligan part av arbeiðnum.

Løgtingsmaðurin segði, at tað ber ikki til, at føroyingar standa við keppi í hond og hyggja at og bert fáa molarar.

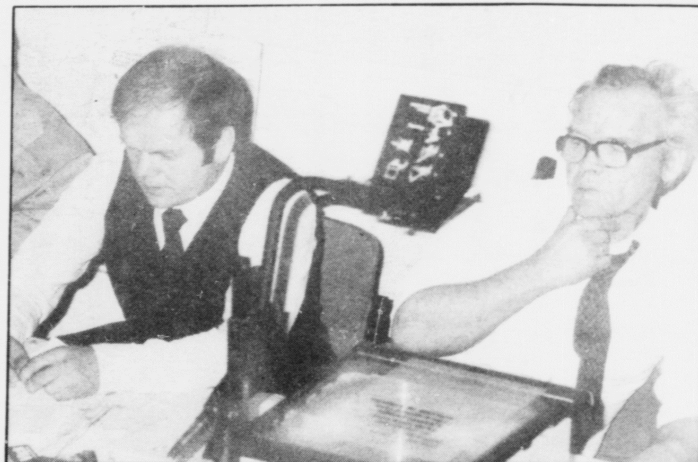
Um sáttmálan upplýsti Óli Breckmann, at hann saman við øðrum í einum løgtingssuppskoti til samtyktar hevur skotið upp, at tingið fær eitt eintak av sáttmálanum millum H&S og SEV. Hann segði, at sambært upplýsingum um sáttmálan skulu føroyingar gera mest møguligt arbeiði. Men hann helt hetta vera ov veikt orðað, og mælti til, at allir partar seta seg niður og finna út av, hvat vit kunnu gera.

Bert við sniði

Tórmóður Dahl, idnaðarráðgevi, samanber verkætlanina hjá H&S og SEV á Eiðisvatni við uppskotið at leggja eitt vatnorkuverk longur suðuri við Sundalagið, á Veðranesi. Men hann kom eisini inn á SEV og almenn-
ingin.

Tórmóður Dahl visti á, at ætlanin hjá SEV var væl fjald fyri almenninginum til 1978, tá kom knappliga undan kavi henda velduga ætlanin. Hann segði, at tað bert við sniði var eydnast at fáa nakað fram í ljósmála um verkætlanina.

Frá tí at tann fyrsta verkætlanin kom fram í 1978 eru triggar verk-

Jógvan í Løðuni: — Komið
norður og nýtið Eiðisvatn

ætlanir gjerdar. Allar við stærri broytingum. Tann fyrsta varð lögð fyri óhefta norska fyrirtekuni til ummælis. Norska felagið, Berdal, koldemdi ætlanina, og segði, at hon var ov ófullkomin at taka stóðu út frá.

Í hesum sambandi upplýsti Tórmóður Dahl, at síðan sokallaða Veðranes-projektið er komið fram tíðliga í ár, hevur SEV víðkað sína ætlan longur suðureftir, soleiðis at avfallsekið eisini fævnir um nakað av tí, skotið er upp í Veðranes-projektinum.

Hann metti, at við hesum er SEV farið út um tað, yvirfriðingarnavndin hevur givið loyvi til.

Gevur meira og er biligari

Um Veðranes-ætlanina segði idnaðarráðgevin, at henda ætlanin liggur longuri uppi, og at tað er ein sannroynd í fjallalendi, at mest orka fæst eitt sindur omanfyri hálva hædd.

H&S-verkætlanin á Eiðisvatni liggur á 140 metrum, meðan Veðranes-ætlanin liggur á 300 metrum.

— Vit koma dupult so høgt upp og fáa tvær ferðir so nógv orku, segði Tórmóður Dahl.

Hann hevði gjørt ymskar útrokningar, ið hann visti uppá lerið. Sambært hesum útrokningum fer Eiðis-verkætlanin at kosta um 326 mill. kr., meðan Veðranes-ætlanin verður nakað biligari, 312 mill. kr.

Verkætlanin, sum ætlanin fyrst er at gera, sokallaða »Eði 2 og 3«, gevur 28 mill. kilowatt-tímar árliga, meðan Veð-

anes er mett at geva 40 mill. kilowatt-tímar.

Út frá hesum, og lánunum í 15 ár til 11 pst. í rentu, roknaði hann við, at elprisurin fyri ætlanina hjá H&S fer upp um 2 kr. fyri kilowatt-tíman, meðan Veðranes-ætlanin gevur ein kostpris upp á 1,55 kr. Víðkaða Eiðis-ætlanin liggur um kr. 1,70.

Tórmóður Dahl upplýsti eisini, at samlað kundi Eysturoyggin útvega 120 mill. kilowatt-tímar. Í hesum sambandi nevndi Tórmóður Dahl møguleikan fyri fyra elverkum: eitt á Veðranesi, eitt við Skálafjørðin og tvey við Funningsfjørð.

— Tað vil siga tað sama sum, at vit í Eysturoy kunnu fáa meira orku enn øll ætlanin hjá H&S og SEV fyri Vágur (Fjallavatn) og Vestmanna 4 (norðan fyri Vestmanna, millum Dalarnar og Saksunardal) tilsamans geva.

Idnaðarráðgevin setti eisini eitt spurnatekin við samvinnuna millum H&S og SEV. Hann visti á, at SEV rindar fleiri milliónir til H&S fyri ráðgeving, letur H&S gera verkætlanir, letur H&S gera alt arbeiðið uppá rokning og við amboðum, sum SEV keypir.

Sammett við dansk viðurskipti — kostnaður í mun til fólkatal — so vil samlaða verkætlanin hjá SEV kosta tað sama sum triggar brýr yvir um Stórabelt.

— Siggið fyri tykkum stóru yvirskriftirnar í danskum bløðum, um svens fyrirteka skal gera brúnna um Stórabelt!

Jógvan í Løðuni, av Eiði, sum hevur skrivað nógv móti ætlaðu náttúruoyð-

Tórmóður Dahl: — Norsk
fyrirteka koldemdi verk-
ætlanina

ingini við Eiðisvatn, kom inn á stóra náttúruvirkidomi, vit eiga, og ta øktu materialismuna.

Hann tók fram uppskotið um at taka lokið av aftur Havnará. Hann visti á, at her verður roynt at bota um tað skeiva sum einaferð er gjørt. Hann helt, at hetta kundi vera ein lærupeningi.

Um SEV-menninar helt hann, at teir eru fangaðir í egnum projekti, og bert troðka meira og meira á.

Hann helt ikki, at meñ høvdu aftrað seg við at tikið kveldarroðan niður av himni, málað luftina svarta, um bert orka fekt burturúr.

Jógvan í Løðuni vónaði, at materialisman ikki vann størri fótastefni á okkum. Annars bjóðaði hann øllum norður til Eiðisvatn, um at taka tjald og familju við og njóta vatnið og náttúruna har — meðan tíð er?

Ella?

Tað stendur í tí óvissa!

Gott tjak

Eftir at pallborðsluttakararnir allir høvdu havt orðið, kundu fólk siga sína hugsan ella seta fram spurningar.

Nógvir spurningar stóðu kortini ósvaraðir, tí hvørki stjórin á SEV, Klæmint Weihe, ella formaðurin í Orkusráðnum, Jóannes Hansen, mættu til pallborðsfundin.

Viðmerkingarnar og spurningarnir snúðu seg nógv um ekspertisuna hjá H&S, ið ikki hevur gjørt vatnorkuverk síðan í Føroyum fyri 25 árum síðani. Upplýst varð, at bert ein av verkfrøðingum, ið var við tá, framvegis er hjá H&S.

Sum ein reyður tráður gekk gjøgnum áskoðanirnar, at Eiðisvatn skal sleppa at liggja í friði, meðan aðrir møguleikar, t.d. Veðranes, kolakraftverk o. a., eiga at roynast.